

2.1 NUNANIK ILISIMATUSARNEQ

Kalaallit Nunaat nunarsuarmi qeqertat annersaraat, Amerikal- lu Avannarliup nunavissuanut ilaalluni. Kalaallit Nunaanni avannarlerpaaq, Kap Morris Jesup, Qalasersuaq avannarlermiit taamaallaat 740 kilometerisut ungasitsigisumiippoq taamaallilluni nunarsuarmi avannarlersaalluni. Nunap Isua kujasinnerpaajuvoq Oslo avannarpaseqatigalugu. Avannaaniit kujammut 2.670 kilometerisut isorartutigaaq. Tunumiit kitaanut nunap atitunerpaaffia 1.050 km-iuvoq.

Kalaallit Nunaat tamakkerluni 2.166.086 km²-isut anner- tussuseqarpoq. Taakkunannga 81 procentia missaaniittoq sersersuarmit ulissimalluni. 19 procentia, 410.449 kvadratkilometerisut annertussuseqartoq nunaavoq.

2.2. SILAP PISSUSAA

Kalaallit Nunaata silaata pissusaa tassaaneruvoq issittoq. Tamanna isumaqarpoq, ukiumut qaammatit kiannerpaaffiusut agguaqatigiisillugit 10 graders celsius qaangerneq ajoraat.

Nunap isorartunerujussua pissutigalugu, avannaani kujataani silap pissusia assigiinngitsorujussuuvoq, kisianni aamma sineriak sikuneq ajortoq nunalu tiffasissumiittoq assigiinngitsorujussuupput.

Kitaani Sarfaq nillerpianngitsaq ammaannartitsisarpoq, Tunullit Sarfaa nillertoq sikorsuaqartitsisarpoq sinerissap ammaannarnissaanik killiliisarpoq.

Immap sarfai taakku pissutigalugit Tunu issilluurtuuvoq agguaqatigiisillugu 5 grader celsius ataattarlugu, Kitaanili Upernavik tikillugu issikinnerulluni agguaqatigiisillugu 5 aamma 10 grader celsiusip akornanniitarpog.

Silarsuaq tamakkerlugu silap pissusaanut paasisutissat takuuk: www.coolplanet2009.org

2.2.1 2008-mi Kalaallit Nunaanni kiassuseq

2008-mi kiattarsimanera issittarsimaneralu, illoqarfinnut agguataarlugit, ukiullu siuliini silap pissuserisarsimsaanut sanilliunneri Takussutissani 2.1-2.3-mi immikkoortumi uani takutinneqarput.

Kalaallit Nunaata kiattarnera issittarneralu pillugit uani aamma takusinnaavatit: www.asiaq.gl/Vejr/ og www.dmi.dk-/dmi/vejrkiv-g/

2.1 GEOGRAFI

Grønland er verdens største ø og en del af det nordamerikanske kontinent. Grønlands nordligste punkt, Kap Morris Jesup, ligger kun 740 kilometer fra Nordpolen og er det nordligste landområde i verden. Det sydligste punkt, Nunap Isua (Kap Farvel) er omtrent på samme breddegrad som Oslo. Afstanden fra nord til syd er 2.670 kilometer. Afstanden fra øst til vest er på det bredeste sted 1.050 kilometer.

Grønlands samlede areal er 2.166.086 kvadratkilometer. Heraf er cirka 81 procent dækket af indlandsis. 19 procent, svarende til 410.449 kvadratkilometer er isfri.

2.2. KLIMA

Klimaet i Grønland er overvejende arktisk. Det betyder, at middeltemperaturen i årets varmeste måneder ikke overstiger 10°C.

Landets store udstrækning gør, at der er store klimatiske variationer fra nord til syd, men der er store variationer mellem kyster med åbent vand og områder inde i landet.

Den forholdsvis milde Vestgrønlandske Strøm bestemmer udstrækningen af åbentvandsområder langs Vestkysten, mens den kolde Østgrønlandske Strøm, der fører storisen ned langs Østkysten, begrænser tiden med åbent vand.

På grund af disse havstrømme har Østgrønland højarktisk klima med middeltemperatur på eller under 5°C, mens Vestkysten helt op til nord for Upernavik defineres som lavarktisk klima med temperaturer mellem 5 og 10°C.

Klimaoversigt for hele verdenen se adressen: www.coolplanet2009.org

2.2.1 Temperaturen i Grønland 2008

Temperaturerne i 2008 opdelt på byer og måneder fremgår af Oversigterne 2.1-2.3 i dette afsnit.

Om temperaturerne i Grønland se: www.asiaq.gl/Vejr/ og www.dmi.dk/dmi/vejrkiv-g/

2.2.2 Ullut kiassutsinik uuttuiffiusut

Takussutissaq 2.4-mi immikkoortumi uani Kalaallit Nunaanni silasiorfinnit toqqartukkanit ullut kiassutsinik uuttuiffiusartut takutinneqarput. Ulloq uuttuiffik tassaavoq (kiatsillugu) ullup unnuallu ingerlanerani illup iluani kiassuseq aalajangersima-soq (Kalaallit Nunaanni 19 grader) silallu agguaqatigiissillugu kiassusiata assigiinngissusiata. Ullut uuttuiffiusut piffissami aalajangersimasumi katinneqarsinnaapput, soorlu assersuutigalugu ullorsuutini qaammammi ataatsimi. Ullut kiassutsinik uuttuiffiusut silap pissusaa tunngavigalugu illunik kiassaaner-mut nukissiorfinni atuinerup annertussusianik oqaluttuar-tuuput.

Tamanna pillugu adressemi sukumiinerusumik takusinnaa-vat: www.dmi.dk/dmi/index/sog.htm?query=graddage

Takussutissaq 2.1

2008-mi illoqarfinni akunnattumik kiassuseq

2.2.2 Graddage

I Oversigt 2.4 vises de summerede graddags-værdier for udvalgte stationer i Grønland. En graddag er (den positive) forskel mellem en konstant indendørstemperatur (i Grønland 19 grader) og den gennemsnitlige udendørstempera-tur, set over et døgn. Graddagene kan derefter akkumuleres over en periode, for eksempel en kalendermåned. Graddage fortæller noget om det sandsynlige forbrug af energi til opvarmning af vores huse på baggrund af klimaet.

Se nærmere herom på adressen: www.dmi.dk/dmi/index/sog.htm?query=graddage

Oversigt 2.1

Middeltemperaturer i byerne i 2008

	Jan	Feb	Mar	Apr	Maj	Jun	Jul	Aug	Sep	Okt	Nov	Dec	Ukioq / Året	
Grader celciusinnngorlugit / Grader celcius														
Nanortalik 1)	-6,4	-5,7	-2,7	2,3	4,6	5,5	7,7	7,6	5,2	2,0	1,1	-2,8	1,6	Nanortalik 1)
Qaqortoq 2)	-8,4	-7,7	-4,3	1,7	3,6	4,5	8,4	8	4,5	0,9	-1,0	-5,1	0,5	Qaqortoq 2)
Narsarsuaq 2)	-10,8	-9,4	-4,1	4,6	7,9	10,8	12,0	9,8	4,7	-0,8	-2,6	-7,7	1,3	Narsarsuaq 2)
Narsaq 1)	-9,3	-8,0	-3,6	3,6	6,1	7,8	9,7	9,0	4,8	0,5	-1,4	-5,5	1,2	Narsaq 1)
Paamiut 2)	-8,6	-9,4	-5,9	-0,6	2,0	4,2	7,1	6,0	3,5	0,9	-0,7	-5,5	-0,5	Paamiut 2)
Nuuk 1+2)	-10,8	-12,2	-8,2	-1,6	2,7	5,6	8,6	6,5	3,3	-0,3	-1,6	-7,1	-1,3	Nuuk 1+2)
Kapisillit 1)	-13,1	-13,3	-8,2	1,0	5,9	9,6	11,6	9,4	4,8	-0,2	-2,1	-7,4	-0,2	Kapisillit 1)
Maniitsoq 1)	-10,9	-13,1	-8,4	-1,3	3,3	5,5	10,0	7,4	4,5	0,2	-2,3	-7,1	-1,0	Maniitsoq 1)
Kangerlussuaq 1)	-22,0	-23,8	-15,5	-3,6	5,3	10,6	11,3	7,6	2,6	-5,1	-10,0	-15,2	-4,8	Kangerlussuaq 1)
Sisimiut 1)	-13,9	-16,5	-11,4	-4,1	2,9	5,3	9,6	6,1	4,0	-1,3	-5,1	-9,2	-2,8	Sisimiut 1)
Kangaatsiaq 1)	-14,7	-17,4	-13,7	-6,1	0,9	4,4	7,7	5,5	2,5	-2,3	-5,9	-9,6	-4,0	Kangaatsiaq 1)
Aasiaat 1)	-15,7	-17,4	-13,3	-5,9	1,1	4,9	8,4	6,2	2,5	-2,7	-5,8	-9,1	-3,9	Aasiaat 1)
Qasigiannuit 1)	-16,6	-18,6	-13,9	-4,6	3,5	8,9	12,1	8,8	2,8	-3,7	-7,8	-9,4	-3,2	Qasigiannuit 1)
Ilulissat 1)	-16,4	-17,9	-13,2	-5,2	2,2	7,3	9,6	6,7	1,5	-4,3	-7,8	-9,5	-3,9	Ilulissat 1)
Oeqertarsuaq 1)	-13,8	-16,8	-12,7	-4,6	2,6	6,8	10,1	7,6	3,5	-1,7	-4,9	-7,5	-2,6	Oeqertarsuaq 1)
Uummannaq 1)	-14,1	-18,8	-14,5	-7,0	1,7	7,6	10,1	7,9	3,0	-2,6	-6,4	-7,4	-3,4	Uummannaq 1)
Upernavik 1)	-17,1	-22,2	-18,3	-10,2	-3,2	5,6	6,6	5,0	0,4	-5,1	-9,9	-12,2	-6,7	Upernavik 1)
Qaanaaq 1)	-23,2	-22,0	-21,9	-13,3	-3,7	4,9	6,7	6,4	0,0	-6,2	-14,1	-17,9	-8,6	Qaanaaq 1)
Tasiliq 2)	-7,3	-9,7	-5,7	-1,2	1,4	5,2	7,1	7,0	4,6	-0,2	-2,8	-4,1	-0,4	Tasiliq 2)
Illoqqortoormiut 2)	-12,4	-10,7	-13,1	-9,7	-2,5	4,2	6,3	5,7	2,2	-4,9	-10,7	-9,4	-4,5	Illoqqortoormiut 2)

Najoqqutaq: 1) ASIAQ. 2) Danmarks Meteorologiske Institut (DMI)

Kilde: 1) ASIAQ. 2) Danmarks Meteorologiske Institut (DMI)

Takussutissaq 2.2
2008-mi illoqarfinni kiannerpaaffiit

2
Oversigt 2.2
Maksimumtemperaturer i byerne i 2008

	Jan	Feb	Mar	Apr	Maj	Jun	Jul	Aug	Sep	Okt	Nov	Dec	Ukioq / Året	
	Grader celciusinnngorlugit / Grader celcius													
Nanortalik 1)	2,6	5,6	10,0	12,2	15,0	18,8	19,8	17,8	14,1	13,7	13,2	7,7	19,8	Nanortalik 1)
Qaqortoq 2)	2,6	4,8	8,9	11,4	13,5	16,6	21,7	18,9	12,0	13,5	10,7	6,1	21,7	Qaqortoq 2)
Narsarsuaq 2)	4,8	5,8	9,8	13,1	15,9	21,8	22,7	21,1	12,2	12,4	13,9	11,3	22,7	Narsarsuaq 2)
Narsaq 1)	4,2	5,8	7,8	15,0	16,1	19,4	22,7	20,2	13,1	10,3	11,5	9,3	22,7	Narsaq 1)
Paamiut 2)	2,0	2,9	10,1	7,3	11,3	11,5	14,0	13,1	10,5	13,1	10,3	8,7	14,0	Paamiut 2)
Nuuk 1+2)	2,7	1,4	5,9	9,0	12,1	17,7	19,4	16,4	9,2	10,6	7,4	10,2	19,4	Nuuk 1+2)
Kapisillit 1)	4,1	3,6	7,8	10,0	14,1	19,1	22,6	17,4	11,8	17,3	10,3	12,6	22,6	Kapisillit 1)
Maniitsoq 1)	1,4	0,7	10,8	6,4	11,5	14,8	21,2	17,7	9,6	9,7	10,0	9,1	21,2	Maniitsoq 1)
Kangerlussuaq 1)	1,9	-1,5	4,3	9,0	16,0	19,4	20,3	19,2	14,8	14,9	5,2	5,8	20,3	Kangerlussuaq 1)
Sisimiut 1)	2,1	-2,4	7,6	7,9	14,2	16,0	21,2	12,9	10,1	10,8	3,0	7,4	21,2	Sisimiut 1)
Kangaatsiaq 1)	2,0	-4,0	-2,5	6,9	12,3	15,4	18,4	13,5	10,1	6,1	1,1	1,5	18,4	Kangaatsiaq 1)
Aasiaat 1)	-0,9	-4,8	-0,2	7,2	13,1	15,1	16,6	12,8	8,3	7,4	0,9	2,7	16,6	Aasiaat 1)
Qasigiannquit 1)	4,6	-1,7	4,4	9,6	16,0	21,9	22,9	18,7	14,1	14,2	3,0	7,9	22,9	Qasigiannquit 1)
Ilulissat 1)	3,0	-3,6	1,3	7,0	13,4	18,1	18,8	17,3	14,5	12,5	1,5	6,6	18,8	Ilulissat 1)
Qeqertarsuaq 1)	3,0	-4,3	1,7	7,2	11,7	15,4	17,7	15,0	9,1	8,1	1,6	5,5	17,7	Qeqertarsuaq 1)
Uummannaq 1)	3,2	-5,4	1,3	6,3	11,3	17,0	16,4	15,1	11,3	11,5	-1,7	3,2	17,0	Uummannaq 1)
Upernavik 1)	-1,4	-6,0	-5,4	0,7	8,4	14,2	14,2	12,1	8,0	2,1	-5,9	0,7	14,2	Upernavik 1)
Qaanaaq 1)	-7,2	-3,2	-6,5	0,1	5,7	14,0	15,6	11,9	9,5	6,6	-6,7	-7,4	15,6	Qaanaaq 1)
Tasiilaq 2)	3,9	0,7	2,9	7,9	8,1	19,0	18,6	15,1	13,1	11,6	4,5	3,2	19,0	Tasiilaq 2)
Illoqqortoormiut 2)	-1,3	0,1	-3,2	3,4	7,4	12,1	15,7	13,7	9,0	7,9	3,1	2,9	15,7	Illoqqortoormiut 2)
Najoqqutaq: 1) ASIAQ. 2) Danmarks Meteorologiske Institut (DMI)										Kilde: 1) ASIAQ. 2) Danmarks Meteorologiske Institut (DMI)				

Takussutissaq 2.3
2008-mi illoqarfinni kissarnikinnerpaaffiit

Oversigt 2.3
Minimumtemperaturer i byerne i 2008

	Jan	Feb	Mar	Apr	Maj	Jun	Jul	Aug	Sep	Okt	Nov	Dec	Ukioq / Året	
	Grader celciusinnngorlugit / Grader celcius													
Nanortalik 1)	-14,0	-16,7	-14,2	-6,1	-2,0	-2,1	-0,5	1,4	-1,1	-6,5	-5,7	-9,3	-16,7	Nanortalik 1)
Qaqortoq 2)	-16,8	-21,1	-18,3	-6,5	-2,6	-3,9	2,6	2,6	-0,1	-8,5	-9,5	-15,7	-21,1	Qaqortoq 2)
Narsarsuaq 2)	-19,7	-27,4	-20,1	-6,4	0,3	2,4	5,8	2,1	-2,4	-14,8	-13,6	-26,2	-27,4	Narsarsuaq 2)
Narsaq 1)	-17,2	-22,0	-17,7	-6,7	-1,1	-1,5	3,0	1,9	-1,5	-9,9	-10,8	-17,2	-22,0	Narsaq 1)
Paamiut 2)	-16,9	-24,1	-17,8	-6,5	-3,1	-1,7	1,4	2,5	-0,7	-8,0	-8,7	-15,7	-24,1	Paamiut 2)
Nuuk 1+2)	-17,2	-25,7	-20,0	-8,9	-3,3	-1,3	1,9	2,8	-1,8	-9,3	-9,0	-15,8	-25,7	Nuuk 1+2)
Kapisillit 1)	-22,2	-30,5	-24,6	-8,8	1,0	3,3	5,7	2,6	-3,2	-11,9	-9,8	-18,3	-30,5	Kapisillit 1)
Maniitsoq 1)	-16,2	-28,9	-22,1	-9,4	-1,6	-0,4	2,1	3,9	0,3	-8,6	-8,3	-15,6	-28,9	Maniitsoq 1)
Kangerlussuaq 1)	-40,4	-47,2	-36,9	-21,3	-5,0	0,8	-1,0	-2,4	-8,8	-19,6	-25,2	-34,9	-47,2	Kangerlussuaq 1)
Sisimiut 1)	-24,0	-34,1	-28,1	-17,7	-4,9	-1,2	2,2	1,4	-1,1	-10,9	-13,2	-19,5	-34,1	Sisimiut 1)
Kangaatsiaq 1)	-25,0	-31,4	-25,8	-17,6	-4,6	-0,6	0,1	1,0	-3,0	-11,4	-12,6	-18,2	-31,4	Kangaatsiaq 1)
Aasiaat 1)	-24,2	-30,7	-26,9	-16,1	-5,1	-0,1	1,8	0,6	-2,2	-12,8	-11,9	-18,3	-30,7	Aasiaat 1)
Qasigiannquit 1)	-25,7	-34,8	-31,1	-23,3	-5,1	-0,9	2,8	1,5	-7,5	-13,0	-16,3	-21,5	-34,8	Qasigiannquit 1)
Ilulissat 1)	-25,9	-33,6	-29,9	-22,2	-5,0	-0,8	0,7	-1,7	-7,2	-15,1	-15,4	-20,7	-33,6	Ilulissat 1)
Qeqertarsuaq 1)	-22,4	-29,7	-26,2	-18,7	-4,3	0,4	3,7	0,6	-1,8	-9,2	-10,4	-15,1	-29,7	Qeqertarsuaq 1)
Uummannaq 1)	-22,8	-30,8	-27,5	-23,2	-5,9	-0,5	3,1	1,2	-4,1	-10,1	-13,2	-15,2	-30,8	Uummannaq 1)
Upernavik 1)	-23,0	-32,7	-28,4	-19,2	-8,8	-3,0	0,2	-0,4	-4,8	-13,7	-14,0	-19,0	-32,7	Upernavik 1)
Qaanaaq 1)	-30,7	-31,6	-29,6	-25,5	-15,6	-0,1	-1,3	1,5	-7,1	-11,2	-20,5	-28,4	-31,6	Qaanaaq 1)
Tasiilaq 2)	-19,3	-20,3	-15,4	-11,9	-5,7	-3,2	0,6	0,9	-2,7	-7,3	-10,5	-12,8	-20,3	Tasiilaq 2)
Illoqqortoormiut 2)	-25,7	-19,6	-25,6	-20,0	-11,4	-1,6	-0,7	0,9	-6,2	-12,1	-19,8	-16,8	-25,7	Illoqqortoormiut 2)
Najoqqutaq: 1) ASIAQ. 2) Danmarks Meteorologiske Institut (DMI)										Kilde: 1) ASIAQ. 2) Danmarks Meteorologiske Institut (DMI)				

	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	
Ullut kiassartariaqarfiit / Graddage													
Nanortalik 1)	4.495	6.188	> 6.680	6.944	6.408	6.619	5.483	5.328	5.051	5.874	6.070	6.393	Nanortalik 1)
Qaqortoq 2)	6.457	6.533	6.609	6.562	6.294	6.416	5.968	6.175	6.004	...	6.377	6.790	Qaqortoq 2)
Narsarsuaq 2)	6.391	6.364	6.534	6.427	6.262	6.181	5.866	6.166	5.887	6.303	...	6.523	Narsarsuaq 2)
Narsaq 1)	6.464	6.400	6.578	6.695	6.066	5.882	5.894	6.003	>5710	6.204	>5582	6.543	Narsaq 1)
Paamiut 1+2)	7.219	> 6.820	6.838	6.979	6.721	6.892	6.332	6.457	...	6.664	6.730	7.174	Paamiut 1+2)
Nuuk 1+2)	7.187	7.240	7.376	7.161	7.008	7.198	6.544	6.962	6.717	6.914	>6904	7.380	Nuuk 1+2)
Maniitsoq 1+2)	7.133	> 6.910	7.287	7.080	7.127	7.804	...	...	...	6.988	>6821	7.318	Maniitsoq 1+2)
Kangerlussuaq 1+2)	8.417	8.269	8.788	8.195	8.513	8.942	7.873	8.759	7.866	8.523	>8005	8.591	Kangerlussuaq 1+2)
Sisimiut 1)	7.932	> 7.910	8.354	8.148	7.980	8.179	7.522	8.021	>7250	7.854	7.626	7.971	Sisimiut 1)
Qasigiannugit 1)	7.972	7.759	8.356	8.002	8.333	8.407	7.750	8.255	7.615	8.038	7.681	8.130	Qasigiannugit 1)
Kangaatsiaq 1)	8.407	8.165	8.669	8.498	8.313	8.374	7.848	8.233	...	8.180	8.001	8.432	Kangaatsiaq 1)
Aasiaat 1+2)	8.154	7.932	8.271	7.924	7.616	7.702	6.958	7.658	...	7.874	7.908	8.376	Aasiaat 1+2)
Ilulissat 1+2)	8.056	7.825	8.478	7.886	8.294	8.290	7.526	8.081	7.517	7.886	7.572	8.388	Ilulissat 1+2)
Oeqertarsuaq 1)	6.987	7.703	8.063	7.616	7.832	7.778	7.182	8.029	7.657	7.791	7.370	7.908	Oeqertarsuaq 1)
Uummannaq 1)	8.341	7.994	8.988	8.200	8.270	8.368	7.682	8.579	>7784	...	7.729	8.183	Uummannaq 1)
Upernavik 1+2)	9.861	8.878	> 9.308	8.626	8.813	8.816	8.165	8.975	8.501	8.778	8.829	9.260	Upernavik 1+2)
Qaanaaq 1+2)	10.161	9.570	10.351	9.937	9.996	9.844	9.360	10.121	9.538	9.882	9.469	9.837	Qaanaaq 1+2)
Tasilaq 2)	7.323	7.237	7.178	7.147	7.122	6.823	6.478	6.893	...	...	6.818	7.084	Tasilaq 2)
Illoqqortoormiut 2)	8.951	9.189	8.919	9.230	9.069	8.182	8.691	8.367	...	8.718	8.910	8.614	Illoqqortoormiut 2)
Najoqqutaq: 1) ASIAQ. 2) Danmarks Meteorologiske Institut (DMI)								Kilde: 1) ASIAQ. 2) Danmarks Meteorologiske Institut (DMI)					

2.3 PINNGORTITAQ

Issittumi silap pissusaa nunamut, naasunut uumasunullu pingaaruteqaqaaq.

2.3.1 Naasut

Kalaallit Nunaanni orpiit assigiinngitsut ikittuinnaapput, aasami agguaqatigiisillugu 10 grader celsius qaangerlugu kiassuseqaraangat aatsaat orpiit naasinnaasaramik. Taamaallaat tifasissumi oqqartaniilu orpiit portulisarput.

Naasut qaqqani, qeriuannartup masarsunni naasartut tasaanerupput, paarmaqutiit, kigutaarnat avaalqiallu. Taakku-nunnga ilaallutik issuaatsiaat orsuaasallu.

Avannarpariartortilluni nillataarneranik sialuisanneranillu pissuteqartumik naasut tamakkaa ikiliartulersarput.

Silap pissusaanit naasunik naatitsisinnaaneq killillernerqartarpoq. Kujataani majruuat, naatsiat, kuanniusat naasullu naatinneqartarput. Aamma tamaani orpiit soorlu lærki, orpilla-assat sallilikkiassallu avataaniit eqqullugit naatinneqarsimapput. Kiisalu ivikkat karrillu ukiumi savanut nerukkaatissialugit naatinneqartarput.

2.3.2 Uumasut

Kalaallit Nunaanni uumasut immammut attuumassuteqarnerupput. Aalisakkat imaanilu miluumasut uumasogatigiinni amerlanerussuteqarluarput, ilaatigut puisit assigiinngitsut talimat ilaallutik.

Sikusartumi natseq nalinginnaanersaavoq, ammaanartumilu aataaq nalinginnaanersaalluni.

Kitaata qiterpassissua avannarpassissuulu aaveqarfiuvoq taamatullu tunumi.

2.3 NATUREN

Det arktiske klima spiller en betydelig rolle for landets plante- og dyreliv.

2.3.1 Planteverdenen

Der er i Grønland kun få arter af træer, fordi trævækst normalt kun er mulig, hvor middeltemperaturen om sommeren når over 10 grader celsius. Kun på beskyttede områder inde i landet findes høje træer.

Plantevæksten består mest af lave fjeld- og tundra-planter, lyng, revling, mosebølle og dværgbirk. Hertil kommer mosser og lav.

Nordpå aftager plantevæksten på grund af lave re-temperaturer og manglende nedbør.

Klimaet sætter begrænsning for, hvilke kulturplanter, der kan dyrkes. I Sydgrønland dyrkes majroer, kartofler, rabarber og blomster. Her er der også importerede træer som lærk, gran og fyr. Endvidere dyrkes der græs og korn til vinterfoder til fårene.

2.3.2 Dyrelivet

Dyrelivet i Grønland er mest knyttet til havet. Der er adskillige arter af fisk samt havpattedyr, der blandt andet omfatter fem arter sæler.

I områder med is er den mest almindelige sæl ringsælen, mens grønlandssælen er mest almindelig i de isfrie områder.

I den centrale og nordlige del af Vest- som Østgrønland lever hvalrossen.

Aamma arferit assigiinngitsut 15 Kalaallit Nunaata imar-taaniitartput. Arferit ilaat Atlantikumiiit aasaanerani tikittar-tuupput. Arferni pingaaruteqarnerit tassaapput qilalukkat qaqqortat qernertallu kiisalu tikaagulliiit tikaagulliusaallu.

Nanoq imarmiuullunilu nunamiuuvooq, sikukkut nerisassar-siortuugami. Nanoq taamallaat avannaani tunullu avannaani piaqqisarpoq, taamaattorli sumorujussuaq pisarluni, tassami sikorsuarun sarfaattittunut ilaalluni nunap isua uiarlugu Kalaallit Nunaata kujataanut allaat pisarpoq.

Uumasut miluumasut nunamiut assigiinngitsut qulingilu-aapput, taakkununga terianniaq kisiartaalluni Kalaallit Nunaat kaajallallugu siumugassaalluni. Ukaleq taamaallat tunup kujataani uumasuunngilaq. Kitaata kujataaniit, tassa Arsuup eqqaaniit Avannamat Nuussuaq tikillugu tuttoqarfiu-voq.

Aamma kujataani Tuttutuumi Isortumilu nujuitsunik tuttu-qarpoq. Taakku Narsap, Ivtittuup Paamiullu eqqaanut siaru-arsimapput.

Illoqqortoormiuniit tunup avannaarsuanut umimmaqarfiu-voq. 1960-kkunni kitaanut Kangerlussuup eqqaanut umim-mannik amerlanngitsunik nuussisoqarpoq, taakkulu maanna amerlasuunngorsimapput. Taamanermiillu kitaanut avan-naanullu sumiiffinnut arlaqartunut umimmannik nuussisoqar-tarsimavoq.

Tunup avannaa narlumukaaqarlunilu ukaliatsiaqarpoq, aamma amaqqut Kalaallit Nunaanni nungussimasorineqara-luartut maanna taavani siumugassaalersimapput.

Timmissat 60 missaat aalajangersimasumik Kalaallit Nu-naanni piaqqiortarput. Taakkununga affaasa missaat aallar-tartuupput piaqqiorfiup nalaani Kalaallit Nunaanniitartut. Timmiarussat, soorlu naajat assigisaallu, qeerlutuut, mitit aamma appat amerlanerpaajupput, taakkununga mitit appallu piniarneqarnerpaajupput.

Kalaallit Nunaanni timmissani kukkukuukunnut akuusutu-aq tassaavoq aqisseq, aamma taanna piniarneqartarpoq.

Kalaallit Nunaata imartaani aalisakkat assigiinngitsut 200-nit ikinnerunngillat, ikittuinnaalli iluaqutigineqarlutik sulilu ikinnerusut aningaasarsionermut pingaaruteqarlutik. Kalaal-lit Nunaanni avammut nioqutigineqartunik 2008-mi 50 pro-centit missaat raajaapput, tassa aningaasanngorlutik 1,3 mia. kr. missigai. Aalisarneqarnerpaanut tulluupput qalerallit 0,5 mia. kr. missaanik nalillit. Pingajoraat saarullit 0,3 mia. kr. missaanik nalillit. Taakku kingorna ilaatigut saattussat, nipi-saat, uluiit, ammassaat, qeeqqat, suluppaakat uukkallu anni-kinnerusumik aningaasarsiuutigineqartut taaneqarsinnaap-put.

Kalaallit Nunaanni uumasuutigineqartut ataasiakkaagin-naapput. Savaatit Islandiimiit Savalimmiuniillu eqqunneqar-simapput, tuttullu nujuitsut Norgemiit eqqunneqarsimallutik.

Oimmit qimuttut Canadap avannaaniit inuit ingerlaartut ingiaqatigisimavaat.

Nunanik ilisimatusarneq, naasut uumasullu pillugit adres-semi uani sukumiinerusumik takukkit:

www.napa.gl/ams/docs/fakta-grl.pdf

Der er 15 arter af hvaler omkring Grønland. En del af hvalerne er sommergæster fra Atlan-terhavet. De vigtigste arter er hvid- og narhvaler samt våge- og finhval.

Isbjørne er både hav- og landdyr, idet den finder sin føde på havisen. Isbjørnen yngler i Nord- og Nordøstgrønland, men kommer vidt omkring, idet de kan drive med havisen rundt om Kap Farvel i Sydgrønland.

Der findes ni arter landpattedyr, hvoraf kun polarræven er udbredt i hele Grønland. Sneharen forekommer over de meste af Grønland, undtagen i Sydøstgrønland.

I Vestgrønland lever rensdyr fra nord for Arsusuk i syd til syd for Nuussuaq-halvøen i nord. Endvidere findes bestande af tamrener på Tuttutooq Ø og ved Isortoq i Sydgrønland. Disse bestande har bredt sig til de tidligere Narsaq, Paamiut og Ilttuut kommuner.

Moskusokser lever i Nordøstgrønland fra Illoqqortoormiut og nordpå. I 1960-erne over-førtes et mindre antal moskusokser til Vest-grønland i område omkring Kangerlussuaq, hvor der blev etableret en betydelig bestand. Siden er der udsat moskusokser flere steder i Vest- og Nordgrønland.

Halsbåndlemminger og hermeline lever i Nordøstgrønland, og polarulve, der i en periode var anset som forsvundet fra Grønland, synes nu atter at have etableret sig på samme sted.

Fuglelivet omfatter omkring 60 ynglende arter. Halvdelen af disse er trækfugle, der kun opholder sig i Grønland i ynglesæsonen. Havfugle som måger, ande- og edderfugle samt lomvie (alk) er de mest dominerende og er genstand for jagt.

Grønlands eneste hønsefugl er fjeldrypen, der også er genstand for jagt.

Mere end 200 arter af fisk er repræsenteret i grønlandske farvande, men kun få udnyttes og endnu færre spiller økonomisk rolle.

Rejer udgør cirka 50 % af Grønlands eksport med en værdi på ca. 1,3 mia. kr. i 2008. Den næstmest fiskede art er hellefisk med årlig eks-portværdi på omkring 0,5 mia. kr. i 2008 samt torsken med eksportværdi på omkring 0,3 mia. kr. i 2008. Krabber, stenbider, kammuslinger, lodde, havkat, rødfisk og uuvaq (fjordtorsk) er blandt de mindre kommercielle fiskearter.

Der findes i Grønland enkelt arter af husdyr. Bestanden af får stammer fra importerede islandske og færøske får, og tamrener er indført fra Norge.

Slædehunde stammer fra hunde, der er fulgt med menneskers indvandring fra Nordcanada.

Se mere om geografi, plante- og dyreliv med videre på adressen:

www.napa.gl/cms/docs/fakta-grl.pdf

2.4 PINNGORTITAMIK AVATANGIISINILLU AQUTSINEQ

Avatangiisinik pinngortitamillu illersuiniarnermut kiisalu nunalerinerup pilersaarusionseqarneranut atatillugu sullassat Nunami namminerimi pissutsinut Avatangiisinullu Naalakkersuisoqarfiup isumagisarai.

Sullassaqarfimmut ilaavoq Asiaq (Kalaallit Nunaanni Misisueqqaarfik) Pinngortitaleriffillu. Kingulliulluni taaneqartumit aalisarnermi misissuinerit isumagineqarput.

Tamanna pillugu adresseni tulluuttuni sukumiinerusumik takukkit: www.nanoq.gl/Emner/Landsstyre/Departementer/Departement_for_indenrigsanliggenger.aspx, www.asiaq.gl/aamma www.natur.gl/

2.4.1 Pinngortitamik illersuineq

Uumasunik miluumasunik nunamiunik imarmiunillu aqutsineq Aalisarnermut, Piniarnermut Nunalerinermullu Naalakkersuisoqarfimmit isumagineqarpoq.

Tamanna pillugu adressemi sukumiinerusumik takuuk: www.nanoq.gl/Emner/Landsstyre/Departementer/Departement_for_fiskeri.aspx

Pinngortitap illersorneqarnissaa pillugu nunani tamalaani isumaqatigiissutit, sukumiinerusumik Uumasut amerlasoorsuunissaat pillugu isumaqatigiisummik, Timmissat pillugit isumaqatigiisut kiisalu Washingtonimi isumaqatigiisummik taaneqartut Attaveqarnermut Avatangiisinullu Naalakkersuisoqarfiup akisussaaffigai.

Taakku saniatigut nunani avannarlerni issittumilu pinngortitaq pillugu suleqatigiinneq eqqissisimatitanillu aqutsineq, tassunga ilanngullugu Ilulissani nunarsuarmi erigisassatut eqqissisimatinnearqtoq naalakkersuisoqarfiup akisussaaffigai. Qanittoq tikillugu Kalaallit Nunaat CAFF-mi (Conservation of Arctic Flora and Fauna) siulittaasuutitaqarpoq, suleqatigiiffisuaq issittumi pinngortitamik illersuiniartuni siuttuuvooq.

Tamanna pillugu adressemi sukumiinerusumik takuuk: <http://arcticportal.org/en/caff/>

Kalaallit Nunaata naalagaaffeqatigiinnermut ilaasutut Washingtonimi isumaqatigiisut, uumasut naasullu nungutitaanissaannut navianartorsortut niuerutigineqarnerannut tungasoq atorussaattippaa.

Tamanna pillugu adresse takuuk: www.cites.org/

Ramsar isumaqatigiisummi timmiaqarfiit pingaaruteqartut pineqarput.

Tamanna pillugu adresse takuuk: www.ramsar.org/

Uumasut amerlasoorsuunissaat pillugu isumaqatigiisummi uumassuillit tamarmik amerlasoorsuunissaasa illersorneqarnissaat pineqarpoq.

Tamanna pillugu adresse takuuk: www.cbd.int/

Nunanut avannarlernut tunngatillugu Kalaallit Nunaat pinngortitamik illersuinerimi Nordisk Rådimi Pinngortitaq, Asiararneq Avatangiisillu pillugit kultureqarnermut suleqatigiissitani peqataapput.

2.4 NATUR- OG MILJØFORVALTNING

Departementet for Indenrigsanliggenger, Natur og Miljø varetager opgaver i forbindelse med miljø- og naturbeskyttelse samt landsplanlægning.

Resortområdet omfatter også Asiaq (Grønlands Forundersøgelser) og Pinngortitaleriffik (Grønlands Naturinstitut). Sidstnævnte varetager også opgaver for Grønlands Fiskeriundersøgelser.

Se nærmere herom på adresserne: http://dk.nanoq.gl/Emner/Landsstyre/Departementer/Departement_for_indenrigsanliggenger.aspx, www.asiaq.gl og www.natur.gl/

2.4.1 Naturbeskyttelse

Forvaltningen af land- og havpattedyr og fugle varetages af Departementet for Fiskeri, Fangst og Landbrug.

Se mere herom på adressen: http://dk.nanoq.gl/Emner/Landsstyre/Departementer/Departement_for_fiskeri.aspx

Departementet for Infrastruktur og Miljø har ansvaret for de internationale konventioner på naturbeskyttelsesområdet, nærmere betegnet Biodiversitetskonventionen, Ramsarkonventionen samt Washingtonkonventionen.

Herudover har departementet ansvaret for samarbejdet på naturområdet i nordisk og arktisk regi og forvaltningen af de fredede områder, herunder verdensarvsområdet i Ilulissat.

Indtil udgangen af april 2009 har Grønland været formand for CAFF i en periode af 2½ år (Conservation of Arctic Flora and Fauna), der er den ledende organisation inden for arktisk naturbeskyttelse.

Se nærmere herom på adressen: <http://arcticportal.org/en/caff/>

Grønland har som en del af rigsfællesskabet tiltrådt Washingtonkonventionen, der vedrører handel med dyr og planter, der er truet af udryddelse.

Se mere herom på adressen: www.cites.org/

Ramsarkonventionen omhandler beskyttelse af værdifulde områder for fugle.

Se nærmere herom på adressen: www.ramsar.org/

Biodiversitetskonventionen omhandler beskyttelse af den totale biologiske mangfoldighed. Se mere på adressen: www.cbd.int/

I nordisk sammenhæng deltager Grønland i arbejdet med beskyttelse af naturen, hvor indsatsen er koncentreret om Natur- Friluftsliv- og

Tamanna pillugu adresse takuuk: www.norden.org/

Aamma tamanna pillugu adresse sukumiinerusumik takuuk: www.nanoq.gl/Emner/Landsstyre/Departementer/Departement_for_indenrigsanliggender.aspx

2.4.2 Eqqissimatitsineq

Pinggoritapq illersorniarneqarpoq nunatanik eqqissimatitsinikkut, nersutinik timmissanillu eqqissimatitsinissamik aalajangersagaliornikkut aammalu pinggoritapq illersorneqarnissaani soqutigisanik ataatsimoortitsinikkut.

Kalaallit Nunaanni sumiiffiit makku eqqissimatitaapput:

Qinnguata qoorua Nanortallip eqqaaniitq Kalaallit Nunaanni avaalakiakuloqarnersaanera pissutigalugu.

Qeqertaq Uunartoq Nanortallip eqqaaniitq kissartumik puilasooqarnera pissutigalugu.

Ivittuup eqqaani Ikkami ujaqqat kalkillit napasut immikkut ittut pissutigalugit.

Qeqertaq Akilia Nuup eqqaaniitq ujaqqat qanganisarsuit pissutigalugit.

Arngarnup Qoorua Maniitsup eqqaani naasut uumasulu immikkooruteqartut kulturikkullu oqaluttuarisaanikkut soqutiginaateqartut pissutigalugit.

Qeqertarsuarmi Naasorsioqarfiup naggorilluinnarnera pissutigalugu.

Upernaviup Qaanaallu akornanniitq Qimusseriarsuaq, aasakkut qilalukkat qernertat katersuuffigisartagaasa aapparimagu.

Kangia nunap pissusia immikkorluinnaq innera pissutigalugu. Kangia UNESCO-p nunarsuarmi kulturikkut pinggortitaassutsikkullu eriagissassatut allattorsimaffianut 2004-mi World Heritage List-mut ilanngunneqarpoq.

Avannaani Tunullu avannaani nuna allanngutsaaliugaq, nuna én million kvadratkilometerit sinnerlugit annertussilik, eqqissimatitsinikkut issinnerusumi pinggortitapq illersorneqarnissaa siunertaralugu. Nuna allanngutsaaliugaq uumasusilinnik peqarfittut Unesco-p Man and Biosphere programiata ataani inissisimaffeqarpoq (MAB).

Pilersaarut taaneqartoq kingulleq pillugu, adressemi sukumiinerusumik takuuk: www.georgewright.org/mab.html

Nunatsinni nunatat pingaartumik timmissat illersorniarlugit eqqissimatitaasut aqqaniliupput.

Tamanna pillugu adresse takuuk: www.ramsar.org/

Uumasunik timmissanillu eqqissimatitsineq anguniarneqarpoq taamaalilluni illersuinissaq sunniuteqarsinnaasunngorlugu, tamatumali peqatigisaanik pinggortitamik atuisut soqutigisaat naleqqussarneqarlutik. Tunngaviatigut miluumasut tamarmik qanorluunniit iluauqutiginiarneqarsinnaapput, pissasunik amerlassusiliisarnertigut eqqissimatitsisarnertigullu aalajangersaasoqarsimangippat. Timmissalli tamarmik eqqissimatitaapput, tamatumani aallaaniarfissanut piffissanik aalajangersaasoqarsimangippat.

Uumasut timmissallu piaqqiornerisa nalaanni nalinginnaa-

Kulturmiljøgruppen under Nordisk Råd.

Se nærmere herom på adressen: www.norden.org/

Se også nærmere på adressen: http://dk.nanoq.gl/Emner/Landsstyre/Departementer/Departement_for_indenrigsanliggender.aspx

2.4.2 Fredning

Beskyttelse af naturen varetages gennem fredning af områder, bestemmelser om fredning af dyr og fugle samt hensyn, der skal beskytte naturen.

Der er følgende fredede områder i Grønland:

Qinnguadalen ved Nanortalik på grund af Grønlands største område med birkeskov.

Øen Uunartoq ved Nanortalik på grund af øens varme kilder.

Ikka-fjorden ved Ivittuut på grund af fjordens unikke kalkstenssjøler.

Øen Akilia ved Nuuk på grund af meget gamle geologiske forekomster.

Arngarnup Qoorua ved Maniitsoq på grund af områdets enestående plante- og dyreliv og kulturhistoriske interesser.

Lyngmarken ved Qeqertarsuaq på grund af enestående flora omkring Arktisk Station.

Melvillebugten mellem Upernavik og Qaanaaq på grund af at det er et vigtigt ngleområde for narhvaler.

Ilulissat Isfjord på grund af det enestående geologiske fænomen. Isfjorden blev i 2004 optaget på UNESCO's liste over verdens kultur- og naturarv, World Heritage List.

Kitsissunnguit (Grønne Ejland) i Diskobugten på grund af områdets rige fugleliv.

Austmannadalen ved Nuuk på grund af områdets landskabelige værdier og bestanden af vilde får.

Nationalparken i Nord- og Nordøstgrønland, et område på over én million kvadratkilometer, hvor fredningen beskytter et repræsentativt udsnit af højarktisk natur. Nationalparken har også status som biosfæreområde under UNESCO's Man and Biosphere Program (MAB).

Om sidstnævnte program, se nærmere på adressen: www.georgewright.org/mab.html

Der er udlagt 11 Ramsarområder i Grønland til beskyttelse af specielt fugleliv.

Se nærmere på adressen: www.ramsar.org/

Fredning af dyr og fugle søges gennemført, så beskyttelsen bliver effektiv, men samtidig tilpasset naturens brugere. Som hovedregel kan alle pattedyr udnyttes, med mindre der er fastsat kvoter eller fredningstider. Alle fugle er fredet,

sumik illersorniarlugit eqqissisimatinnegartarput, pisunilu arlalinni angalanermut atatillugu killillersuisoqartarluni.

Uumasut ataasiakkaat pillugit nalunaarutini malittarisassat sukumiinerusut atuarneqarsinnaapput.

2.4.3 Avatangiisinik illersuineq

Avatangiisinut tunngasunut akisussaaffeqarneq Namminersorlutik Oqartussaniippoq. Avatangiisit pillugit peqqussutit kommunit nalinginnaasumik isumagisaraat. Suliffeqarfiit annerusumik mingutitsisut namminersorlutik oqartussanit akurineqartarput, nutaanik sanaartornermi suliffeqarfinnillu plusunik alliliinermi.

Suliffeqarfinnut annerusumik mingutitsisunut, imeqarfinnik illersuinermut nakkutilliinernullu sulianut tamanut Nunatsinni nakorsaaneqarfik tusarniaaffigineqartarpoq.

Nunatsinni nakorsaaneqarfik pillugu adressemi sukumiinerusumik takuuk: www.nanoq.gl/Emner/Landsstyre/Embedslaegeinstitutionen.aspx

Nunani tamalaani avatangiisinik illersuiniarnermut suleqatigiissitat Arctic Monitoring Assessment Programme (AMAP) aamma Protection of the Arctic Marine Environment (PAME) aqputigalugit Nunami Namminermut, Pinngortitamut Avatangiisinullu Naalakkersuisoqarfik suleqataavoq.

Suleqatigiissitat killeqarfiit akimorlugit mingutitsinerit nakkutisaraat issittumilu nunat mingutitsineqarnerannik killilersuiniarnermik suliniuteqartuullutik.

AMAP pillugu adressemi sukumiinerusumik takuuk: www.mst.dk/Tvaergaende+indsats/Arktis/AMAP/ PAME-lu pillugu adressemi: www.arcticportal.org/en/pame

Aamma Nunat Avannarliit Ministeriisa Siunnersuisoqatigiiffiata ataani suleqatigiissitanut Hav-og Luftgruppen (imartanut silaannakkut) aamma Produkt- og affaldsgruppen (Nioqutissanut eqqagassanullu) Kalaallit Nunaat peqataavoq.

Suleqatigiissitat taakku marluk pillugit adressemi sukumiinerusumik takukkit: www.norden.org/miljoe/hlg/sk/index.asp aamma www.norden.org/miljoe/pa/sk/pa_broschyre.asp?lang=2

hvis der ikke er fastsat jagttider.

Generelt er dyr og fugle beskyttet i yngletiden, og der er i flere tilfælde indført begrænsninger i forbindelse med færdsel.

De detaljerede regler findes i bekendtgørelser om de enkelte arter.

2.4.3 Miljøbeskyttelse

Ansvar for miljøbeskyttelse varetages af Grønlands Hjemmestyre/selvstyre. Bestemmelserne i Miljøforordningen med tilhørende bekendtgørelser varetages som hovedregel af kommunerne. Særligt forurenende virksomheder skal have landsstyrets/selvstyrets godkendelse, både ved nyanlæg og ved udvidelse af eksisterende virksomheder.

Landslægeembedet er den formelle høringspart i alle sager om særligt forurenende virksomheder, beskyttelse af drikkevandsressourcer og kontrol af drikkevand.

Se nærmere om Landslægeembedet på adressen: <http://www.peqqik.gl/Sygehuseoginstitutioner/Embedslaegeinstitutionen.aspx>

Departementet for Indenrigsanliggender, Natur og Miljø deltager i det internationale miljøbeskyttelsesarbejde gennem arbejdsgrupperne Arctic Monitoring Assessment Programme (AMAP) og Protection of the Arctic Marine Environment (PAME).

Arbejdsgrupperne overvåger grænseoverskridende forurening og arbejder med tiltag, der kan begrænse forureningen i de arktiske lande.

Se nærmere om AMAP på adressen: www.mst.dk/Tvaergaende+indsats/Arktis/AMAP/ og om PAME på adressen: www.arcticportal.org/en/pame

Endvidere deltager Grønland i Akvatisk Økosystemgruppen, Klima- og Luftgruppen samt Affaldsgruppen under Nordisk Ministerråd.

Se nærmere om de to grupper på adressen: www.norden.org/miljoe/hlg/sk/index.asp aamma www.norden.org/miljoe/pa/sk/pa_broschyre.asp?lang=2